

Sivas İlinin Eğitim Coğrafyası

Educational Geography of Sivas Province

ÖZ

Her şehrin kendine özgü doğal ve insan kaynakları bulunmaktadır. Bu bağlamda eğitim coğrafyası bu kaynakları ve farklılıkları yansıtır. Sivas'ın eğitim coğrafyası, okur-yazar oranları, öğrenci sayıları ve eğitim seviyesi gibi faktörlerle birlikte çevresel etmenleri de değerlendirmeyi gerektirir. Sivas ilinin eğitim coğrafyasının incelendiği bu çalışma nitel bir çalışmadır. Araştırmada kullanılacak veriler doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Toplanan veriler betimsel içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Sonuçlar, okuma yazma oranları başlangıçta Türkiye ortalamasının oldukça gerisinde kalan Sivas'ın zamanla bu farkı kapattığını ortaya koymuştur. İlçeler arasında önemli farklılıklar gözlemlenmektedir. Sivas'ın derslik başına düşen öğrenci sayılarının Türkiye genelinden daha düşüktür. Ortaöğretim seviyesindeki öğrenci sayısı en yüksek olan kategoridir. Kadınların okuma yazma oranı, en yüksek %95,54 Merkez ile %91,72 Gemerek ve diğer bazı ilçelerde görülmektedir. Öğretim elamanı ve öğrenci sayısı oranları incelendiğinde Türkiye ortalamasının oldukça altında kalan bir düzeydedir. Erkekler arasında okuma yazma bilmeyen oranı en yüksek %25,99 ile Doğanşar ilçesinde, en düşük ise %0,67 ile Merkez ilçesinde görülmektedir. Sonuç olarak, Doğanşar ilçesi özelinde diğer ilçelerle birlikte okuma yazma bilmeyen az sayıdaki nüfus için yetişkin eğitimi programları ve okuma yazma kurslarının düzenlenmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, eğitim coğrafyası, Sivas, nüfus

ABSTRACT

All provinces have their own specific natural and human resources. In this context, educational geography represents these resources and differences. Educational geography of Sivas province requires evaluating the environmental factors along with the factors such as literacy rates, number of the students and educational levels etc. This study, in which the educational geography of Sivas province is analyzed, is a qualitative study. The data of the research were obtained through document analysis. The data gathered in the research were analyzed by using the descriptive content analysis method. Results revealed that Sivas, whose literacy rates initially lagged far behind the Türkiye average, has closed this gap over time. Notable differences are observed among the districts. Student numbers per classroom in Sivas are lower than the average of Türkiye. Number of students at the secondary education level is the highest category. Literacy rate of women is observed as highest with 95,54% in Central District, with 91,72% in Gemerek, and some other districts. When the rates of instructor and student numbers are analyzed, it is at a quite low level compared to the average of Türkiye. The illiteracy ratio of men is seen as the highest in Doğanşar with the rate of 25,99% and the lowest in the central district with 0,67%. In conclusion, it can be suggested that adult education programs and literacy courses should be organized for the small number of illiterate population in Doğanşar district together with other districts.

Keywords: Education, educational geography, Sivas, population

Ali YILMAZ¹

¹Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas, Türkiye

Taner ÇİFÇİ²

²Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sivas, Türkiye

Geliş Tarihi/Received 21.06.2024

Kabul Tarihi/Accepted 13.12.2024

Yayın Tarihi/Publication 30.12.2024

Date

Sorumlu Yazar/Corresponding author:

Ali YILMAZ

E-mail: yilmzali058@gmail.com

Cite this article as:

Yılmaz, A., & Çifçi, T. (2024). Educational geography of Sivas province. *Eastern Geographical Review*, 29(52), 49-59.

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International License.

Giriş

Bir ülkenin başarılı olabilmesi için ilk koşul, sürdürülebilir eğitime ve kendini sürekli yenileyebilen bir nüfusa sahip olmaktır. Eğitim, kültürel değerlerin ve bilginin aktarımı olarak görülmektedir. Bireylerin potansiyellerini gerçekleştirmelerini, bilgi ve yeteneklerini geliştirmelerini ve hayatta başarılı olmalarını sağlar. Eğitim, ekonomik ve sosyal ilerleme ile toplumsal kalkınma açısından büyük bir öneme sahip olan temel bir insan hakkıdır (Hoşgörür & Zengin, 2005). Eğitimin toplumsal gelişime ve sosyal adalete katkıları arasında fırsat eşitliği, açlık ve yoksulluğun azaltılması, dil, din, cinsiyet eşitliği, barış ve istikrarın sağlanması gibi faktörler öne çıkmaktadır (Safitri, 2022). Ayrıca, bireylerin sosyal entegrasyonunu artırarak ve iş olanakları yaratarak evrensel dünya vatandaşlığına yönlendirici etkisi bulunmaktadır. Bu nedenle eğitim, insan ve mekân bağlamında vazgeçilmez bir unsurdur. Bireylerin kişisel gelişimi için değil, aynı zamanda bir toplumu ve içinde bulunulan mekânın refahı için de hayati bir öneme sahiptir. Eğitimli bir toplum, daha gelişmiş, adil ve sürdürülebilir bir gelecek için sağlam bir temel oluşturarak medeniyet yarışını ilk sıralarda tamamlamaktadır (Goldin & Katz, t.y.). Toplumsal ilerleme ve gelişmişlik düzeyi, bir şehrin eğitim seviyesiyle sıkı bir bağ içindedir. Eğitim parametrelerini içeren araştırmalarda öncelikle bir toplumun okuryazarlık oranının ortaya çıkarılması önem taşımaktadır. Ancak günümüzde, nüfusun okuryazarlık seviyesi, toplumun niteliğini tam olarak yansıtmamaktadır (Göklü, 2021; Koday vd., 2017; Şahin, 2015).

Bir şehrin eğitim özellikleri, normları ve ihtiyaçları çeşitli faktörlerin bir araya getirilmesiyle belirlenir. Bu bağlamda bir ilin eğitim özelliklerinin belirlenmesine yardımcı olan temel faktörlerse farklı türdeki eğitim kademelerinin oranları, okullaşma oranları, okul terki oranları, sınıf mevcutları, öğretmen-öğrenci oranı, eğitim harcamaları, sınav başarı oranları ve mesleki eğitim oranları karşımıza önemli bir kriter olarak çıkmaktadır (Doğanay, 2014). Bu istatistiklerin birleştirilmesiyle bir ilin eğitim profilinin çıkarılması mümkün olmaktadır. Ayrıca, bu istatistikler bir ilin eğitim sisteminin güçlü ve zayıf yönlerini belirlemek için kullanılmaktadır ve eğitim politikalarının oluşturulması ve değerlendirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu veriler aynı zamanda bir ilin eğitim coğrafyasını, projeksiyonunu oluşturmak için önemli bir veri sağlamaktadır.

İyi eğitim almış bireyler, genellikle daha iyi eğitim hizmetlerine, sağlık hizmetlerine ve barınma hizmetlerine erişme olasılıkları daha yüksektir (Lewis-Durham & Peck, 2017). Bu durum, toplumsal refahın artmasına ve toplumun genel olarak daha sağlıklı ve daha mutlu olmasına katkıda bulunur. Eğitimli bireyler kendilerini sosyal ve psikolojik olarak iyi yetiştirdikleri için genellikle daha açık fikirli ve hoşgörülüdürler. Ayrıca kentsel alanlarda yetişen çocuklar genellikle eğitime daha hızlı erişirler, bu da kırsal alanlarda büyüyen çocuklara göre eğitimlerine daha fazla yatırım yapmayı tercih ettikleri anlamına gelir (Maarseveen, 2021). Göç alan şehirlerin temel özelliği çekici ya da cezbedici özelliğinden dolayı eğitimli nüfusu bünyesinde barındırmasıdır. Bu durum, şehirdeki kültürel çeşitliliği ve toplumsal uyumu artırıcı bir etki yaratır. Kentsel ortamlardaki zengin zekâ ve yetenek çeşitliliği, farklılıklara saygı duymayı ve çeşitliliği kucaklamayı teşvik etmektedir (Milner, 2012). Bu bağlamda şehirde bireye ve çevreye daha saygılı, hümanist bir ortamın oluşmasına katkıda bulunmaktadır.

Eğitim bir şehir için yalnızca bireylerin kişisel gelişimi için değil, aynı zamanda şehrin sosyal, ekonomik ve kültürel gelişimi için de son derece önemlidir. Yüksek eğitim seviyesine sahip bir şehir, daha canlı, yenilikçi, doğaya saygılı ve yaşanabilir bir çevre oluşturur. Bu yüzden, merkezi ve yerel planlamacıların eğitim alanındaki yatırımlara öncelik vermesi kritik öneme sahiptir.

Eğitim coğrafyası, insanların yaşadığı doğal çevrenin eğitim üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini, okul, sınıf ve öğretmen sayısı, insanların eğitim düzeyi ve kayıt oranlarını belirlemeye çalışan beşerî coğrafyanın bir dalıdır (Işık, 2013). Eğitim coğrafyası, bir bölgenin eğitim sistemi, öğrenci profili ve eğitim politikaları gibi unsurları analiz eder. Her şehrin kendine özgü doğal ve insan kaynakları bulunmaktadır. Bu bağlamda eğitim coğrafyası bu kaynakları ve farklılıkları yansıtır.

Sivas'ın eğitim coğrafyası, okur-yazarlık oranları, öğrenci sayıları ve eğitim seviyesi gibi faktörlerle birlikte çevresel etmenleri de değerlendirmeyi gerektirir. Dolayısıyla, Sivas'ın eğitim coğrafyası üzerine yapılan değerlendirmeler, ilçeler arasındaki farklılıkları ve genel eğitim durumunu göz önünde bulundurmalıdır. İl, ilköğretimden üniversiteye kadar geniş bir eğitim yelpazesi sunarak eğitimin her kademesinde eğitim veren kurumlara sahiptir. Ayrıca, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi ve Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesi gibi üniversiteleri bünyesinde barındırmaktadır. Sivas'ın eğitim coğrafyasında, öğrenci sayıları, öğretmen sayıları, okul sayıları gibi verilerde önemli bir rol oynamaktadır. Sivas'ın eğitim coğrafyasının

öğrenilmesi, ilin eğitim planlamalarının geliştirilmesi ve eğitimin geliştirilmesi için yapılacak geleceğe yönelik senaryolar adına önem taşımaktadır. Çünkü eğitim seviyesi yüksek bir nüfus, bir şehir için sosyal ve ekonomik büyümeyi de beraberinde getirmektedir. Eğitimli olmayan topluluklar dünya arenasında etkin bir şekilde varlıklarını gösteremezler (Doğanay & Zaman, 2002). Eğitimli bireyler genellikle daha fazla iş ve daha yüksek gelir fırsatlarına sahiptir (Çakmak, 2008). Bu durum, şehrin ekonomisini oluşturan hizmet, sanayi ve tarım sektörünün şehirdeki büyümesini desteklemekte ve yerelden başlayarak ulusal ekonominin güçlenmesine doğrudan katkı sunmaktadır.

Sivas'ın eğitim durumunu daha iyi anlamak için okuryazarlık, okullaşma ve eğitim seviyesi gibi faktörlerin daha ayrıntılı olarak incelenmesi gerekmektedir. Sivas'ın eğitim durumu, bölgesel kalkınma programlarının planlanmasında dikkate alınması gereken bir faktördür. Bu yazıda, Sivas'ın eğitim özellikleri geniş bir bakış açısıyla ele alınmaktadır. Nüfusun eğitim durumunu gösteren kriterler arasında okul türü, derslik sayısı, öğrenci ve öğretmen sayıları ve oranları yer almaktadır. Bu hedefe ulaşmak için "Sivas ilinin eğitim coğrafyası nasıldır?" sorusu çalışmanın ana problem cümlesini oluşturmaktadır.

Yöntem

Araştırma Modeli

Sivas ilinin eğitim coğrafyasının incelendiği bu çalışma nitel bir çalışmadır. Nitel araştırma, algıları ve olayları doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya çıkarmak için gözlem, görüşme, doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerini kullanan, nitel bir süreç izleyen araştırma olarak tanımlanabilir (Yıldırım & Şimşek, 2018). Nitel araştırma, insanoğlunun kendi sınırlarını ortaya çıkarmak ve çabalarıyla şekillendirdiği sosyal sistemlerin derinliğini keşfetmek için bilgiyi geliştirme yollarından biri olarak tanımlanabilir (Özdemir, 2010).

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılacak veriler doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Doküman incelemesi, araştırılacak olgusal bilgileri ve gerçekleri içeren yazılı materyallerin analizini içermektedir (Yıldırım & Şimşek, 2018). Konuyla ilgili makaleler, tezler, kitaplar, internet siteleri, resmi raporlar ve belgeler incelenmiştir. İldeki okuryazarlık ve eğitim durumuna ilişkin veriler TÜİK ve Millî Eğitim Bakanlığı'nın her akademik yılda yayınladığı Örgün Eğitim İstatistikleri Veri Tabanından, Sivas İli eğitime ilişkin veriler ise Millî Eğitim Bakanlığı'nın her akademik yılda yayınladığı Örgün Eğitim İstatistikleri ve İl Millî Eğitim Müdürlüğü raporlarından ulaşılmıştır. Yükseköğretime ilişkin veriler ayrıca yükseköğretim kurumlarının, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nin ve Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesi'nin internet sitelerinden elde edilmiştir.

Verilerin Değerlendirilmesi

Doküman incelemesi sonucunda toplanan verilerin betimsel analizi yapılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler betimsel içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Bu analiz türünde amaç, araştırma sonuçlarını düzenli ve yorumlayıcı bir biçimde okuyucuya sunmaktır (Yıldırım & Şimşek, 2018). Betimsel çalışmalarda bulgular raporlanırken frekans, yüzde ve grafik olarak hesaplanarak ortaya konmaktadır. Bu sayede saklanan gizli bilgilerin kapsamlı bir özen ve çalışmayla ortaya çıkarılması

sağlanır.

Sivas ili eğitim coğrafyasına ilişkin çeşitli kaynaklardan elde edilen araştırma sonuçları, araştırma konusu çerçevesinde düzenlenip yorumlanmakta ve her problem cümlesi için bazı sonuçlar çıkarılmıştır.

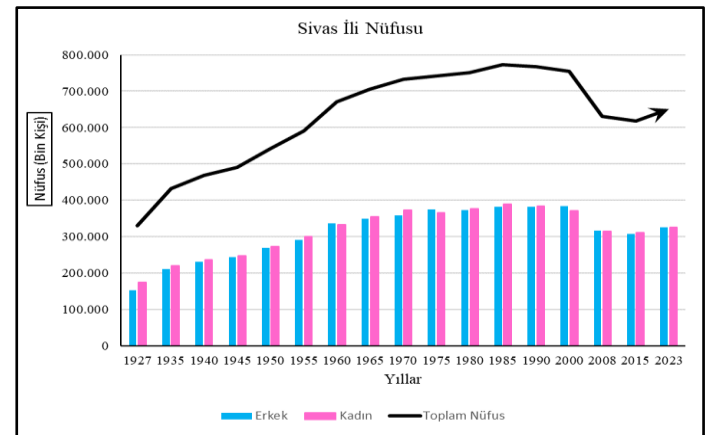
Bulgular

Şekil 1'de, 1927'den 2023'e kadar Sivas ilinin erkek ve kadın nüfusunun toplam nüfusundaki değişimini göstermektedir.

Şekil 1 incelendiğinde ilk nüfus sayımının yapıldığı 1927 yılından 1985 yılına kadar Sivas'ın toplam nüfusunun düzenli olarak arttığı görülmektedir. Cinsiyet dağılımı incelendiğinde şehirde erkek ve kadın nüfus oranları arasında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Erkek ve kadın nüfusunun benzer bir şekilde arttığı görülmektedir. 1985 yılından sonra nüfus artışı durağanlaşmıştır. 1990 yılından sonra ise düşüşün başladığı görülmektedir. 1990 yılından 2000 yılına kadar Sivas'ın nüfusu azalmıştır. Belirtilen tarihlerde düşüşün nedenleri göçlerin ve son dönemde nüfus artış hızının yavaşlamasının etkili olduğu düşünülebilir.

2000 yılında yine bir durağanlaşma akabinde 2008 yılında düşüş yaşanmıştır. 2008 yılından sonra nüfus artış hızında pozitif anlamda bir ivme kazanarak 2023 yılında nüfus yaklaşık 650.000

seviyesine ulaşmıştır. 1927'den 2023'e kadar erkek ve nüfus oranları arasında büyük farklar bulunmamaktadır.

Şekil 1.

Sivas İl Nüfusunun Yıllara Göre Dağılımı. **Kaynak:** (TÜİK, 2024).

2008 yılında yaşanan belirgin bir düşüşün nedeni dünyayı etkileyen ekonomik krizin ulusal ölçekte ile yansımaları olarak değerlendirme yapmak doğru olur. 2008 yılından sonra nüfusun tekrar artış göstermesi, şehirdeki yaşam koşullarında iyileşmeler veya göç hareketlerindeki değişikliklerle ilişkilendirilme yapılabilir.

Tablo 1.

Sivas İl ve İlçe Merkezi Cinsiyete Göre Toplam Nüfusları-2023

İlçe	İlçe Nüfusu	Erkek Nüfusu	Kadın Nüfusu	Nüfus Yüzdesi
Merkez	389.719	192.710	197.009	59,92%
Şarkışla	37.758	18.697	19.061	5,81%
Yıldızeli	31.719	16.188	15.531	4,88%
Suşehri	25.295	12.402	12.893	3,89%
Zara	23.873	12.307	11.566	3,67%
Gemerek	22.717	11.305	11.412	3,49%
Kangal	21.629	11.288	10.341	3,33%
Gürün	18.118	9.215	8.903	2,79%
Divriği	16.893	8.782	8.111	2,60%
Koyulhisar	12.959	6.511	6.448	1,99%
Hafik	10.944	5.586	5.358	1,68%
İmranlı	9.091	4.815	4.276	1,40%
Ulaş	8.879	4.691	4.188	1,37%
Altınyayla	8.866	4.537	4.329	1,36%
Akıncılar	5.111	2.599	2.512	0,79%
Gölova	3.614	1.894	1.720	0,56%
Doğanşar	3.216	1.598	1.618	0,49%
Toplam	650.401	325.125	325.276	100%

Kaynak: (TÜİK, 2024).

Tablo 1 incelendiğinde Sivas ilinin nüfusunun oransal olarak %59,92'si Merkez ilçe ve köylerinde yaşadığı görülmektedir. Sivas ilinin sayısal olarak 650.401 kişilik nüfusun 389.719'unun Merkez ilçede yaşadığı görülmektedir. Bu durum, Merkez ilçenin ekonomik, sosyal ve kültürel faaliyetlerde diğer ilçelere göre daha gelişmiş olduğunu ve insanların daha çok Merkez ilçede yaşamak

ve çalışmak istediğini göstermektedir şeklinde yorum yapılabilir.

Merkez ilçeden sonra en yüksek nüfusa sahip ilçe Şarkışla'dır (%5,81). Şarkışla'yı sırasıyla Yıldızeli (%4,88) ve Suşehri (%3,89) izlemektedir. İlin toplum nüfusu değerlendirildiğinde ilçelerin nüfusu Merkez ilçeye göre oldukça düşük kaldığı görülmektedir. Bu durum, Sivas ilinin kırsal alanlarının nüfus yoğunluğunun düşük

olduğunu ve insanların şehir merkezinde veya yakın bölgelerde yaşamayı tercih ettiğini gösterebilir.

En az nüfusa sahip ilçeler arasında Doğanşar (%0,49), Gölova (%0,56) ve Akıncılar (%0,79) ilçeleri yer almaktadır. Bu ilçelerin küçük nüfus oranları, arazi yapısının engebeli olduğu, ekonomik faaliyetlerin sınırlı olduğu, tarım veya hayvancılık gibi geleneksel geçim kaynaklarının daha yaygın olduğu ve sürekli göç veren yerler

Tablo 2.

Sivas İli Köy ve Şehir Nüfusları

İlçe	Köy Nüfusu	Şehir Nüfusu
Akıncılar	2.555	2.556
Altınyayla	4.603	4.263
Divriği	6.178	10.715
Doğanşar	1.897	1.319
Gemerek	12.149	10.568
Gölova	2.602	1.012
Gürün	7.693	10.425
Hafik	7.743	3.201
İmranlı	6.007	3.084
Kangal	12.563	9.066
Koyulhisar	8.875	4.084
Merkez	27.419	362.300
Şarkışla	14.382	23.376
Suşehri	9.936	15.359
Ulaş	5.538	3.341
Yıldızeli	25.230	6.489
Zara	13.089	10.784

Kaynak: (TÜİK, 2024).

Tablo 2 incelendiğinde nüfusu az olan ilçelerin şehir nüfusu az köy nüfusunun fazla olduğu görülmektedir. Doğanşar ve Gölova gibi ilçelerde köy nüfusu yüksek olurken bu ilçelerdeki şehir nüfusu oldukça düşüktür.

Şehirleşmiş ilçeler genellikle daha fazla şehir nüfusuna sahiptir. Örneğin Merkez ilçesi, 362.300 nüfusu ile şehrin en büyük ilçesidir ve şehir nüfusu köy nüfusunu çok aşmaktadır. Divriği gibi ilçelerde de şehir nüfusu köy nüfusundan fazla olmuştur. Bazı ilçelerde, köy nüfusu şehir nüfusuna yakındır veya ondan daha fazladır. Akıncılar ve Altınyayla gibi yerlerde şehirleşme oranı oldukça

olabileceği yorumunu çıkartabiliriz.

İlin erkek nüfus 325.125 kişi iken kadın nüfus ise 325.276'dır. Bilindiği üzere bir bölgede erkek nüfusun fazlalığı göç alması veya askeri bir şehir olmasına işaret etmektedir. Bu dengeli dağılım, son yıllarda göç veya benzeri demografik değişikliklerin cinsiyet oranını büyük ölçüde etkilemediğini göstermektedir.

düşük olup, köy yaşamı ve tarıma dayalı geçim kaynaklarının hala baskın olduğunu göstermektedir.

Diğer taraftan, Merkez, Şarkışla, Suşehri ve Kangal gibi büyük ilçelerde, şehir nüfusu çok daha fazladır ve bu ilçelerde şehirleşme daha belirgindir. Eğitime erişim konusunda yaşanan zorluklar, kırsal alanlardaki çocukların sosyo-ekonomik düzeylerini daha da zorlaştırabilir. Kadınların eğitim alması kırsal bölgelerde daha az yaygın olabilir. Şehirlerde ise kadınların eğitimde daha eşit fırsatlara sahip olması, toplumsal eşitliği artırabilir.

Tablo 3.

Sivas İline Ait Aylık ve Yıllık Ortalama Sıcaklık Değerleri Tablosu: Ölçüm Periyodu 1930 - 2023

Ay	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık
Ortalama Sıcaklık (°C)	-3,4	-2,1	2,7	9,0	13,5	17,0	20,0	20,2	16,2	11,0	4,8	-0,6	9,0

Kaynak: (Meteoroloji Genel Müdürlüğü, 2024).

Tablo 3 incelendiğinde Sivas'ın yıllık ortalama sıcaklığı 9.0°C olup, yıl boyunca düşük sıcaklıklara sahip olduğunu göstermektedir. Özellikle kış aylarında yaşanan soğuk hava, günlük yaşamı ve ekonomiyi etkilemektedir. Kış aylarındaki düşük sıcaklık okul

devamlılığı ve eğitim erişimini etkileyebilir. Soğuk hava koşulları, özellikle kırsal kesimlerde okullara ulaşımı zorlaştırabilir ve bu durum eğitimde devamsızlık oranlarını artırabilir.

Tablo 4.
Sivas İli ve Türkiye Geneli Okuma Yazma Oranları

Sayım Yılı	Sivas Okuma Yazma Bilen	Sivas Okuma Yazma Bilmeyen	Sivas Okuma Yazma Bilinmeyen	Sivas Okuma Yazma Bilen (%)	Sivas Okuma Yazma Bilmeyen (%)	Türkiye Okuma Yazma Bilen (%)	Türkiye Okuma Yazma Bilmeyen (%)
1935	36.962	290.661	-	11,28	88,72	19,25	80,75
1940	63.685	312.005	-	16,95	83,05	24,55	75,45
1945	91.134	287.288	-	24,08	75,92	30,22	69,78
1950	97.657	350.086	1.883	21,81	78,19	32,51	67,49
1955	132.215	321.555	1.967	29,14	70,86	40,99	59,01
1960	153.394	373.682	39	29,10	70,90	39,51	60,49
1965	212.141	343.917	401	38,15	61,85	48,76	51,24
1970	283.003	301.092	-	48,45	51,55	56,21	43,79
1975	332.089	267.062	600	55,43	44,57	63,72	36,28
1980	378.447	237.131	466	61,48	38,52	67,48	32,52
1985	473.213	174.787	338	73,03	26,97	77,45	22,55
1990	518.821	146.575	55	77,97	22,03	80,49	19,51
2000	567.640	97.024	10	85,40	14,60	87,32	12,68
2010	506.568	47.245	27.710	91,47	8,53	93,96	6,04
2022	556.631	23.696	9.608	95,9	4,1	%97,6	2,4

Kaynak: (Akpınar & Akbulut, 2011); (TÜİK, 2024).

Tablo 4 incelendiğinde veriler, 1935 yılından 2022 yılına kadar Sivas'taki okuma yazma oranlarının yıllar içindeki değişimini göstermektedir. Bu değişimlerin Türkiye genelindeki okuma yazma oranlarıyla karşılaştırmasını içermektedir. Sivas ve Türkiye beraber değerlendirdiğinde günümüze yaklaştıkça okuma yazma oranları hem Türkiye'de hem Sivas'ta belirgin bir şekilde artmıştır. Ancak, Sivas'taki artışın Türkiye genelindeki artışa kıyasla farklı dönemlerde hızlandığı ve yavaşladığı görülmektedir. 1935 yılında Sivas'ta okuma yazma bilmeyen oranı %88,72 iken, bilen oranı %11,28'dir. Bu dönemden 1960'a kadar okuma yazma bilenlerin oranı artmış, 1960 yılında %29,10'a yükseldiği görülmektedir.

1960 yılında %29,10 olan okuma yazma bilen oranı, 1980 yılında %61,48'e ulaşmıştır. Bu dönemde okuma yazma bilenlerin oranı yaklaşık iki kat artmıştır. 1970'lerde %51,55 olan oran, bu dönemin sonlarına doğru %61,48 olmuştur.

1980-2000 yılları arasında okuma yazma bilenlerin oranı büyük bir artış göstermiştir. 1980'de %61,48 olan oran, 2000 yılında %85,40'a yükselmiştir. 1990'lı yıllarda %77,97 olan oran, 2000'lerde daha da artarak %85,40'a çıkmıştır.

2000 sonrası dönemde de artış devam etmiş, 2010 yılında %91,47 ve 2013 yılında %93,73'e ulaşmıştır. Bu, Sivas'ta okuma yazma bilen oranının oldukça yüksek seviyelere ulaştığını göstermektedir. 2022 yılında Sivas'ta okuma yazma oranı %95,9'a ulaşırken, Türkiye genelinde %97,6 olmuştur. Bu dönemde Sivas, Türkiye genelindeki okuma yazma oranına çok yakın bir seviyeye ulaşmıştır.

Verilen tüm yıllarda Sivas, Türkiye geneliyle paralel bir eğilim izlenmektedir. Sivas'ta okuma yazma oranında önemli bir artış

görülse de Türkiye genelindeki artış daha yüksektir.

Sivas, Türkiye ortalamasının gerisinde kalmaktadır. Bu durumun ortaya çıkmasında, okuma yazma seferberliğinin etkisi, ülke genelinde artan okullaşma oranı ve okuma yazma bilmeyen yaşlı nüfusun zamanla azalmasıyla birlikte eğitilmiş genç bireylerin yetişmesi etkili olmaktadır.

Tablo 5 incelendiğinde Sivas'ta erkeklerin okuma yazma oranları genellikle kadınlardan daha yüksek olduğu görülmektedir. Merkez ilçesinde erkeklerin okuma yazma oranı %95,54 ile en yüksek değerde olup, %4,46 ile en düşük okuma yazma bilmeyen erkek oranına sahiptir. Kadınların okuma yazma oranı, en yüksek %95,54 Merkez ile %91,72 Gemerek ve diğer bazı ilçelerde görülmektedir. Doğanşar ilçesi, %95,70 okuma yazma oranı ile diğer ilçelere kıyasla daha düşük bir oran sergilemektedir. Aynı ilçede kadınların okuma yazma oranı %74,01 ile en düşük seviyededir. Hafik ve Koyulhisar ilçeleri de kadınların okuma yazma oranlarında %80'in altında değerlere sahiptir. Bu durum nüfus artış grafiğinde de yorumlandığı üzere hem nüfusun az olması hem de göçe eğitilmiş katılması etkili olduğunu düşünebiliriz. Erkekler arasında okuma yazma bilmeyen oranı en yüksek %25,99 ile Doğanşar ilçesinde, en düşük ise %0,67 ile Merkez ilçesinde görülmektedir. Kadınlar arasında okuma yazma bilmeyen oranı da en yüksek %25,99 ile Doğanşar ilçesinde, en düşük ise %4,46 ile Merkez ilçesinde görülmektedir.

Bu veriler, Sivas'ın ilçelerinde okuma yazma oranlarının genel olarak yüksek olduğunu ancak bazı ilçelerde, özellikle kadınların okuma yazma oranlarının düşük olduğunu göstermektedir.

Tablo 5.
Sivas'ın İlçelerinde Cinsiyete Göre Okuma Yazma Oranları (2022)

İlçe	Erkek Okuma Yazma Bilen (%)	Erkek Okuma Yazma Bilmeyen (%)	Kadın Okuma Yazma Bilen (%)	Kadın Okuma Yazma Bilmeyen (%)
Akıncılar	98,41	1,59	86,95	13,05
Altınyayla	98,89	1,11	91,26	8,74
Divriği	98,83	1,17	90,42	9,58
Doğanşar	95,70	4,30	74,01	25,99
Gemerek	98,71	1,29	91,72	8,28
Gölova	98,18	1,82	84,19	15,81
Gürün	98,42	1,58	90,70	9,30
Hafik	96,77	3,23	81,74	18,26
İmranlı	97,94	2,06	78,95	21,05
Kangal	98,50	1,50	90,74	9,26
Koyulhisar	96,90	3,10	82,78	17,22
Merkez	99,33	0,67	95,54	4,46
Suşehri	98,76	1,24	91,30	8,70
Şarkışla	98,78	1,22	91,48	8,52
Ulaş	98,66	1,34	88,16	11,84
Yıldızeli	98,16	1,84	89,60	10,40
Zara	97,45	2,55	83,70	16,30

Kaynak: (TÜİK, 2024).

Tablo 6 incelendiğinde Sivas ilinde en yüksek nüfus, lise ve dengi meslek okulu mezunlarından oluştuğu görülmektedir (136.804 kişi). Bu durumdan çıkarılacak yorum Sivas ilinde lise düzeyinde eğitimin yaygın olduğunu göstermektedir. İlkokul mezunları da oldukça yüksek bir sayı ile ikinci sırada yer almaktadır (130.923 kişi). Bu, durum temel eğitimin Sivas ilinde geniş bir alana yayılarak sayısal önemli bir kesim tarafından tamamlandığını ortaya koymaktadır. Üniversite mezunlarının (84.280 kişi) ve yüksek lisans mezunlarının (9.384 kişi) sayısı, yüksek öğrenim görenlerin de önemli bir oran oluşturduğunu göstermektedir. Doktora mezunlarının sayısı (1.868 kişi) ise diğer eğitim düzeylerine göre oldukça düşük kaldığı görülmektedir. Bu durum doktora programlarının sayısının az olması, dil şartının olması ve eğitim kademeleri arasında sırasıyla bitirilen son aşama olması etkili olmaktadır. Bu son aşamaya gelmeden insanların farklı alanlara kanalize olduğunu göstermektedir. Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen nüfus (53.029 kişi) ve okuma yazma bilmeyen nüfus (23.608 kişi) da dikkate değer bir sayı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sonuç eğitimin informal bir şekilde her alanda kendini gösterdiğinin bir kanıtı olarak değerlendirilebilir.

Tablo 6.
Sivas İli Eğitim Düzeylerine Göre Kişi Bazında 6+ Yaş Nüfus Dağılımı (2022)

Doktora	1.868
Bilmeyen	7.215
Yüksek Lisans (5 veya 6 Yıllık Fakülteler Dahil)	9.384
Okuma Yazma Bilmeyen	23.608
İlköğretim	37.168
Okuma Yazma Bilen Fakat Bir Okul Bitirmeyen	53.029
Yüksekokul veya Fakülte	84.80
Ortaokul veya Dengi Meslek Ortaokul	98.770
İlkokul	130.923
Lise ve Dengi Meslek Okulu	136.804

Kaynak: (TÜİK, 2024).

Tablo 7.
Sivas İlinin İlçelere Göre Kişi Bazında Eğitim Düzeyi (2023)

	Akıncılar	Altınyayla	Divriği	Doğanşar	Gemerek	Gölova	Gürün	Hafik	İmranlı
Doktora	2	8	19	-	14	1	17	2	2
Yüksek Lisans	33	50	157	17	167	17	178	29	37
Bilinmeyen	36	139	130	24	819	36	165	85	197
İlköğretim	282	663	746	163	1.058	205	1.066	527	427
Okuma Yazma Bilmeyen	330	383	781	392	913	263	905	1.007	719
Yüksekokul veya Fakülte	366	647	1.980	190	1.864	215	2.046	725	514
Okuma Yazma Bilen Fakat Bir Okul Bitirmeyen	550	848	1.322	383	1.958	413	1.620	888	639
Lise ve Dengi Meslek Okulu	608	1.456	3.189	292	3.856	327	3.258	1.683	1.016
Ortaokul veya Dengi Meslek Ortaokul	657	1.772	2.070	309	3.516	405	2.746	1.277	925
İlkokul	1.741	2.081	4.719	849	5.687	1.230	4.873	2.951	2.293

Kaynak: (TÜİK, 2024).

Tablo 8.
Sivas İlinin İlçelere Göre Kişi Bazında Eğitim Düzeyi (2023)

	Kangal	Koyulhisar	Merkez	Suşehri	Şarkışla	Ulaş	Yıldızeli	Zara
Doktora	13	8	1.701	16	33	8	14	10
Yüksek Lisans	165	62	7.585	217	368	43	119	140
Bilinmeyen	210	247	2.947	112	1.116	56	651	245
Okuma Yazma Bilmeyen	945	1159	9.053	1.201	1.638	462	1.585	1.872
İlköğretim	1.330	788	21.897	1.633	2.149	657	2.368	1.209
Yüksekokul veya Fakülte	1.770	867	61.817	3.234	3.691	536	1.680	2.138
Okuma Yazma Bilen Fakat Bir Okul Bitirmeyen	2.049	1.145	29.401	2.329	3.564	790	3.176	1.954
Ortaokul veya Dengi Meslek Ortaokul	3.286	1.760	60.368	3.796	6.345	1.464	5.255	2.819
Lise ve Dengi Meslek Okulu	3.784	1.456	94.512	5.054	7.296	1.233	4.151	3.633
İlkokul	4.811	4.173	64.559	6.271	8.235	2.155	7.945	6.350

Kaynak: (TÜİK, 2024).

Tablo 7 ve 8'de Sivas ilindeki farklı ilçelerdeki eğitim seviyelerine göre öğrenci dağılımını göstermektedir. Genel olarak, ilkokul ve lise seviyelerinde daha yüksek öğrenci sayılarını görmekteyiz. İlçeler arasında nüfusa bağlı sayısal olarak önemli farklılıklar gözlemlenmektedir. Merkez ilçesi toplam öğrenci sayısı ve yüksek öğrenim seviyelerindeki öğrenci sayısı açısından diğer ilçelere göre daha fazla olduğu

görülmektedir. Merkez ilçesinin sayısal olarak Sivas ilindeki eğitim merkezi konumunda olduğunu göstermektedir. Diğer yandan, bazı ilçelerde özellikle yüksek öğrenim seviyelerinde düşük öğrenci sayılarına rastlanmaktadır. Bu durum, ilçelerin nüfus yoğunluğunun düşük olması ve nüfusun göçe bağlı azalması şeklinde açıklanabilir.

Tablo 9.
Sivas İli Öğrenci Sayısı (2022-23)

	Okul Öncesi	İlkokul	Ortaokul	Ortaöğretim	Toplam
Resmi	15.034	33.003	34.320	45.678	128.035
Özel	1.463	1.441	1.407	3.157	7.468
Toplam	16.497	34.444	35.727	48.835	135.503

Kaynak: (Mili Eğitim İstatistikleri, 2024).

Tablo 9 incelendiğinde okul öncesi düzeyinde Sivas'ta toplam 16.497 öğrenci okul öncesi eğitim almaktadır. Bu öğrencilerin yaklaşık olarak yüzdesel ifade etmek gerekirse %91,3'ü resmi okullarda, %8,7'si ise özel okullarda eğitim görmektedir. İlkokul düzeyinde toplam 34.444 öğrenci bulunmaktadır. Bu öğrencilerin %95,8'i resmi okullarda, %4,2'si ise özel okullarda eğitim almaktadır. Ortaokul düzeyinde toplam 35.727 öğrenci ortaokul seviyesinde eğitim görmektedir.

Bu öğrencilerin %96,1'i resmi okullarda, %3,9'u ise özel okullarda eğitim almaktadır. Ortaöğretim seviyesindeki öğrenci sayısı en yüksek olan kategoridir, toplamda 48.835 öğrenci bu seviyede eğitim almaktadır. Bu durum son yıllarda düşük doğum hızı ve düşük nüfus artışına bağlı alttan nüfusu yenileyemeyen bir nüfusun geldiğini de göstermektedir. Bu öğrencilerin %93,6'sı resmi okullarda, %6,4'ü ise özel okullarda eğitim görmektedir.

Tablo 10.
Sivas İli Öğretmen Sayısı (2022-23)

	Okul Öncesi	İlkokul	Ortaokul	Ortaöğretim	Toplam
Resmi	676	2.145	3.027	2.910	8.758
Özel	116	117	114	356	703
Toplam	792	2.262	3.141	3.266	9.461

Kaynak: (Mili Eğitim İstatistikleri, 2024).

Tablo 9 ve 10 incelendiğinde Sivas ilinde toplam öğretmen sayısı 9.461 ve toplam öğrenci sayısı 135.503 olarak verilmiştir. Öğrenci-öğretmen oranı hesaplandığında yaklaşık olarak her bir öğretmene düşen ortalama öğrenci sayısı yaklaşık olarak 14 olduğu sonucuna varmaktayız. Ortaöğretim seviyesindeki öğrenci ve öğretmen sayısı diğer

seviyelere kıyasla daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bağlamda lise seviyesindeki öğrenci yoğunluğunun önemli olduğunu gösteren diğer bir bulgu olarak tekrar karşımıza çıkmaktadır. Resmi ve özel okullarda çalışan öğretmen sayıları belirtilmiştir. Resmi okullarda çalışan öğretmen sayısı, özel okullara kıyasla daha yüksektir.

Tablo 11.
Yıllara Göre Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı

Dönem	Türkiye		Sivas		Türkiye		Sivas	
	2020-2021		2021-2022		2022-2023			
Okul Öncesi	20	15	17	13	16	13		
İlköğretim	23	16	23	18	23	17		
İlkokul	20	15	22	16	22	16		
Ortaokul	29	19	27	20	22	17		
Ortaöğretim	26	20	22	21	22	19		
Genel Ortaöğretim	31	22	24	23	24	22		
Mesleki ve Teknik Ortaöğretim	20	18	20	17	20	16		

Kaynak: (MEB Örgün Eğitim İstatistikleri, 2023); (Sivas İl Millî Eğitim Müdürlüğü, 2024).

Tablo 11 incelendiğinde Sivas'ta hemen hemen her seviyede Türkiye genelinden daha düşük öğrenci sayıları mevcuttur. Bu durum öğrencilere Sivas'ta eğitim mekânı olarak pozitif imkân sunduğunu göstermektedir.

Kalabalık olmayan sınıflarda öğretmen öğrenci başına daha fazla zaman ayırabilir. Öğrenciler okulun fiziki yapısından daha fazla yararlanma yoluna gidebilir. Bu durumda eğitimin kalitesini artırıcı bir dinamik olarak görülmektedir.

Tablo 12.

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Öğrenci Sayısı

Öğrenci Türü	Kadın Öğrenci Sayısı	Erkek Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı
1. Öğretim	21.660	19.366	41.026
2. Öğretim	2.185	2.785	4.970
Doktora Programı	223	259	482
Yüksek lisans Programı	2.047	1.902	3.949
Genel Toplam	26.115	24.312	50.427

Kaynak: (Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, 2024).

Tablo 12 incelendiğinde Sivas Cumhuriyet Üniversitesi öğrenci sayısı görülmektedir. 1. öğretimde toplam sayısal olarak 41.026 öğrencinin eğitim aldığı göstermektedir. Üniversitedeki toplam öğrenci sayısının oransal bazda %81,3'ünü oluşturmaktadır. Kadın öğrenciler (21.660), erkek öğrencilere (19.366) oranla daha fazla sayıya sahip olduğu görülmektedir. 2. öğretimde toplam 4.970 öğrenci bulunmaktadır. Bu, toplam öğrenci sayısının %9,9'unu oluşturmaktadır. Erkek öğrenciler (2.785), kadın öğrencilere (2.185) göre fazla sayıya sahiptir. Doktora programında toplam 482 öğrenci vardır. Bu değer toplam öğrenci sayısının %0,95'ini oluşturmaktadır. Erkek öğrenciler (259), kadın öğrencilere (223) göre daha fazla sayıya sahiptir.

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, öğrenci sayıları bakımından büyük ölçüde 1. öğretimden oluşmaktadır. 2. öğretimlerin varlığı çalışan ve eğitim saatleri açısından dezavantajlı mesai kavramı olan bireyler için örgün bir eğitim fırsatı sunmaktadır. Cinsiyet dağılımı incelendiğinde dengeli bir cinsiyet dağılımına sahiptir. Lisansüstü programlarda da dikkate değer bir öğrenci kitlesi vardır. Bu programlardaki cinsiyet dağılımı da genel üniversite cinsiyet dağılımına benzer şekilde, kadın öğrencilerin sayıca biraz fazla olduğunu göstermektedir.

Tablo 13.

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Akademik Personel Sayısı

Akademik Kadro	Sayı
Prof. Dr.	326
Doç. Dr.	278
Dr. Öğr. Üyesi	449
Öğretim Görevlisi	349
Araştırma Görevlisi	497
Toplam	1.899

Kaynak: (YÖK, 2024).

Tablo 13 incelendiğinde üniversitede toplam 1.889 akademik personel bulunmaktadır. Akademik kadroda daha tecrübeli profesörlerden tutun da genç araştırma görevlilerine kadar geniş bir aralıkta akademisyenlerin bulunması, üniversitenin akademik kadrosunun dengeli dağılım olduğunu göstermektedir.

Tablo 14 incelendiğinde üniversitedeki toplam öğrenci sayısı

değerlendirildiğinde, erkeklerin kadınlara göre daha fazla olduğunu göstermektedir. Toplam öğrenci sayısının 330'u erkek, 184'ü ise kadındır. Birinci öğretim, doktora programı ve yüksek lisans programı gibi farklı öğrenci türleri listelenmiştir. Ancak, 2. Öğretim programları bulunmamaktadır. Üniversitedeki toplam öğrenci sayısının önemli bir kısmı doktora ve yüksek lisans programlarında yer almaktadır. Bu durum, üniversitenin hali hazırda daha çok araştırma ve akademik gelişime önem verdiği göstermektedir.

Tablo 14.

Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Öğrenci Sayısı

Öğrenci Türü	Kadın Öğrenci Sayısı	Erkek Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı
1. Öğretim	92	196	288
2. Öğretim	-	-	-
Doktora Programı	29	42	71
Yüksek lisans Programı	63	92	155
Genel Toplam	184	330	514

Kaynak: (Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, 2024).

Tablo 15.

Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Akademik Personel Sayısı

Akademik Kadro	Sayı
Prof. Dr.	14
Doç. Dr.	8
Dr. Öğr. Üyesi	38
Öğretim Görevlisi	26
Araştırma Görevlisi	56
Toplam	142

Kaynak: (YÖK, 2024).

Tablo 16.*Öğretim Üyesi Başına Düşen Öğrenci Sayısı*

Dönem	2022-2023	2023-2024
Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Öğrenci Sayısı	3,92	3,61
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Öğrenci Sayısı	33,86	26,55
Türkiye Geneli Öğrenci Sayısı	37,6	38,48

Kaynak: (YÖK, 2024) ve üniversite web sitelerinden derlenerek hazırlanmıştır.

Tablo 16 incelendiğinde öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı görülmektedir. Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesi son eğitim öğretim yılında daha da azaldığı görülmektedir. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi öğrenci sayısı 2022-23 eğitim öğretim döneminde öğrenci sayısı ortalamaları Türkiye ortalamasının altında seyretmektedir. Ancak son dönemde Sivas Cumhuriyet Üniversitesi öğrenci ortalamaları Türkiye genelinde öğrenci sayısının daha da altına düşmüştür.

Tartışma ve Sonuç

Çağdaş medeniyetler seviyesine ulaşmış ülkelerin en önemli etkili gücü yetişmiş kaliteli insan gücüne sahip olmasıdır. Bu bağlamda araştırmada Sivas ilinin eğitim coğrafyası incelenmiştir. Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze eğitim reformları sonuç vermiştir. Sivas ve Türkiye genelinde eğitim düzeyi hemen hemen paralel düzeyde artmıştır. Sivas ilinin genel nüfus yapısı değerlendirildiğinde, geniş bir coğrafyaya yayılan bu ilde, ilçeler arasındaki nüfus yoğunluğunun düzensiz dağıldığı görülmektedir.

Sivas ilindeki kırsal ve şehir nüfusu arasındaki farklar, eğitim olanakları ve erişim konusunda da belirgin bir şekilde etkili olmaktadır. Şehirleşmiş bölgelerde eğitim oranı genellikle daha yüksektir. Sivas Merkez, Suşehri ve Şarkışla gibi bölgelerde, eğitime ulaşım daha kolaydır ve toplumda eğitim gören bireylerin oranı daha fazladır. Bu durum, eğitimin bireylerin sosyal ve ekonomik gelişimine katkı sağlamasını kolaylaştırır. Kırsal ilçelerde, sosyal eşitsizlik daha belirgin olabilmektedir. Eğitime erişim konusunda yaşanan zorluklar, kırsal alanlardaki çocukların sosyo-ekonomik düzeylerini daha da zorlaştırmaktadır. Kadınların eğitim alması kırsal bölgelerde Doğanşar ve Altınyayla örneğindeki gibi daha az yaygın olabilir. Şehirlerde ise kadınların eğitimde daha eşit fırsatlara sahip olması, toplumsal eşitliği artırmaktadır.

Kırsal alanlardaki düşük nüfus yoğunluğu, şehir merkezinin çekiciliğini artırmaktadır. İlin bazı bölgeleri coğrafi olarak farklı olumsuz şartlara sahiptir. Doğanşar gibi ilçelerde okuma yazma oranı ve nüfus oranına olumsuz etki ederek kendini göstermiştir. Merkezi bütçenin, yerel yönetimlerin kaynaklarını ve projelerini planlarken dikkate almaları gereken bir faktördür. Bu analiz, Sivas ilinin sosyolojik yapısını, demografik yapısını ve ilçeler arasındaki nüfus dağılımını anlamak açısından önemli projeksiyonlar sağlamaktadır. Merkez ilçenin fazla nüfusu ve öğrenci sayısı, eğitim hizmetlerinin ve ihtiyaçlarının büyük ölçüde bu bölgede

yoğunlaşmasını zorunlu kılmaktadır.

Okuma yazma oranları başlangıçta Türkiye ortalamasının oldukça gerisinde kalan Sivas, zamanla bu farkı kapatmıştır. 2022 yılında Türkiye genelindeki okuma yazma oranlarına çok yakın bir seviyeye ulaşmıştır. Özellikle 1980 sonrası dönemde, okuma yazma oranlarındaki artış hızlanmış olup Sivas, Türkiye genelindeki oranlara yaklaşmıştır. Erkeklerin okuma yazma oranları genellikle kadınlardan daha yüksektir.

Genel olarak, ilkökul ve lise seviyelerinde daha yüksek öğrenci sayılarına rastlanmaktadır. Ortaöğretim seviyesindeki öğrenci sayısı en yüksek olan kategoridir. Toplamda 48.835 öğrenci bu seviyede eğitim almaktadır. Bu durum son yıllarda düşük doğum hızı ve düşük nüfus artışına bağlı olarak alttan yani ilkökul ve ortaokul düzeyinde öğrencinin azlığı nüfusunu yenileyemeyen bir demografik tablo olarak karşımıza çıkmaktadır.

İlçeler arasında önemli farklılıklar gözlemlenmektedir. Farklılıkların başlıca kaynağı ilçelerin nüfus olarak seyrek olması Merkez ilçenin ise nüfusun yarısından çoğunu oluşturmasından kaynaklanmaktadır. Merkez ilçesi hem toplam öğrenci sayısı hem de yüksek öğrenim seviyelerindeki öğrenci sayısı açısından diğer ilçelere göre daha fazladır. Bu durum, Merkez ilçesinin Sivas ilindeki eğitim merkezi konumunda olduğunu göstermektedir. Diğer yandan, bazı ilçelerde özellikle yüksek öğrenim seviyelerinde düşük öğrenci sayılarına rastlanmaktadır.

Resmi okullarda çalışan öğretmen sayısı, özel okullara kıyasla daha yüksektir. Resmi okullarda eğitim alan öğrenci sayısı, özel okullara kıyasla daha yüksektir. Bu durum temel bir insan hakkı olan eğitimin ücretsiz bir şekilde faydalanan geniş bir kitle olduğunu göstermektedir. Sivas'ta hemen hemen her seviyede Türkiye genelinden daha düşük öğrenci sayıları mevcuttur. Bu bağlamda sınıf, öğretmen ve öğrenci sayılarının oransal olarak değerlendirme yapıldığında yeterli düzeydedir. Sivas genelindeki okuma yazma oranı ile Türkiye ortalamasının hemen hemen aynı düzeyde olması, göç veren bir şehir olmasına rağmen il genelinde başarılı eğitim politikalarının uygulandığını göstermektedir.

Erkekler arasında okuma yazma bilmeyen oranı en yüksek Doğanşar ilçesi, en düşük ise Merkez ilçesidir. Kadınlar arasında okuma yazma bilmeyen oranı da en yüksek Doğanşar ilçesi, en düşük ise Merkez ilçesidir. Doğanşar ilçesi özelinde diğer ilçelerle birlikte okuma yazma bilmeyen az sayıdaki nüfus için yetişkin eğitimi programları ve okuma yazma kursları düzenlenebilir. Sivas'ın derslik başına düşen öğrenci sayılarının Türkiye genelinden daha düşük olması, öğrencilerin eğitimde daha iyi bireysel destek alabileceğini ve daha verimli bir öğrenme ortamı sağlayabileceğini göstermektedir. Kadın nüfus içerisinde oransal olarak en fazla okuma yazma bilen nüfus Merkez ile Gemerek ve diğer bazı ilçelerde görülmektedir. Gemerek ilçesinin en batıda olması, ulaşım yolları üzerinde olması ve Kayseri ili ile komşu olması bu durumu pozitif anlamda etkilemiş görülmektedir. Bu durum dışında kadınların eğitimde yüksek olması diğer ilçelere örnek olması açısından da sosyolojik olarak inceleme yapılmalıdır.

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi ve Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Sivas için eğitim fırsatı çeşitliliği sağlamaktadır. Özellikle iki üniversitenin varlığı, tercihlerde bölüm çeşitliliği

oluşturması ve il dışına çocuğunu göndermek istemeyen ya da ekonomik yapısı yetersiz aileler için büyük fırsatlar sunmaktadır. Öğretim elamanı ve öğrenci sayısı oranları incelendiğinde Türkiye ortalamasının oldukça altında kalan bir düzeydedir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir-A.Y.; Tasarım- A.Y., T.Ç.; Denetleme- T.Ç.; Kaynaklar- A.Y.; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi- A.Y.; Analiz ve/ veya Yorum- A.Y., T.Ç.; Literatür Taraması- A.Y.; Yazıyı Yazan- A.Y., T.Ç.; Eleştirel İnceleme- T.Ç.

Çıkar Çatışması: Yazarlar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazarlar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept- A.Y.; Design- A.Y., T.Ç.; Supervision- T.Ç.; Resources- A.Y.; Data Collection and/or Processing- A.Y.; Analysis and/or Interpretation- A.Y., T.Ç.; Literature Search- A.Y.; Writing Manuscript- A.Y., T.Ç.; Critical Review- T.Ç.

Conflict of Interest: The authors have no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynaklar

- Akpınar, E., & Akbulut, G. (2011). Sivas ilinin eğitim özellikleri. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 1-20.
- Çakmak, Ö. (2008). Eğitimin ekonomiye ve kalkınmaya etkisi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 33-41.
- Doğanay, H. (2014). *Türkiye Beşeri Coğrafyası*. Pegem Akademi.
- Doğanay, H., & Zaman, S. (2002). Ortaöğretim coğrafya eğitiminde hedefler- stratejiler ve amaçlar. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 8, 10-15.
- Goldin, C., & Katz, L. F. (tarih yok). *The race between education and technology*. Harvard University.
- Göklü, H. (2021). Niğde ili Ulukışla ilçesinin eğitim coğrafyası. *Milli Kültür Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 74-89.
- Hoşgörür, V., & Zengin, G. (2005). Ekonomik ve sosyal kalkınmada eğitim. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 2-12.
- Işık, E. (2013). Erzurum İli'nin eğitim coğrafyası. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Koday, S., Akbaş, F., & Sevindi, C. (2017). Manisa İli'nin eğitim coğrafyası. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Estitüsü Bilimler Dergisi*, 21(1), 359-379.
- Lewis-Durham, T., & Peck, C. (2017). *Urban school reform in the United States*. Oxford Research Encyclopedia of Education.
- Maarseveen, R. v. (2021). The urban-rural education gap: do cities indeed make us smarter? *Journal of Economic Geography*, 21(5), 683-714.
- MEB Örgün Eğitim İstatistikleri. (2023). 5 Haziran 2024 tarihinde https://sgb.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?KNO=508 adresinden alındı
- Meteoroloji Genel Müdürlüğü. (2024, Haziran 5). <https://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?m=SIVAS> adresinden alındı
- Mili Eğitim İstatistikleri. (2024). 5 Haziran 2024 tarihinde <https://istatistik.meb.gov.tr/> adresinden alındı
- Milner, H. R. (2012). But what is urban education? *Urban Education*, 47(3), 556-561.
- Özdemir, M. (2010). Nitel veri analizi: Sosyal bilimlerde yöntem bilim sorunsalı üzerine bir çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 323-353.

Safitri, A. (2022). Analysis of village and city in the concept modern education. *Indonesian Journal of Education (INJOE)*, 2(3), 187-197.

Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesi. (2024). 5 Haziran tarihinde 2024 <https://www.sivas.edu.tr/> adresinden alındı

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi. (2024). 5 Haziran 2024 tarihinde <https://www.cumhuriyet.edu.tr/> adresinden alındı

Sivas İl Milli Eğitim Müdürlüğü . (2024). 5 Haziran 2024 tarihinde https://sivas.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2024_04/01135811_stratejikplan20242028.pdf adresinden alındı

Şahin, V. (2015). Tekirdağ'ın eğitim coğrafyası üzerine bir inceleme. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 20(34), 43-60.

TÜİK. (2024). 5 Haziran 2024 tarihinde <https://www.tuik.gov.tr/> adresinden alındı

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.

YÖK, İ. (2024). 9 Haziran 2024 tarihinde <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden alındı